

Наслідки несвоєчасного внесення замовником змін у договір щодо зменшення ціни за одиницю товару

На основі Постанови Північного апеляційного господарського суду від 03 липня 2019 року у справі № 910/17424/18

Певна частка укладених замовниками договорів забезпечує їхні постійні потреби. До таких договорів належать, зокрема, договори із закупівлі енергоносіїв, ціни на які періодично змінюється. Зміна ціни відбуваються як у бік збільшення, так і в бік зменшення. Зважаючи на приписи статті 3 Закону, що закупівлі здійснюються з максимальною економією та ефективністю, за аналогією договір теж потрібно виконувати за цими ж принципами. А тому замовник повинен відслідковувати коливання цін на ринку та в разі їх зниження ініціювати внесення змін до договору про закупівлю.

У даному судовому рішенні замовник намагається через суд стягнути з постачальника збитки, які виникли через незниження ціни.

У грудні 2018 року замовник (далі — Позивач) звернувся у Господарський суд міста Києва з позовом до постачальника (далі — Відповідач) про стягнення 239 248,29 грн, у тому числі 234 264,28 грн збитків та 7 047,65 грн пені, штрафних санкцій та інфляційних втрат коштів.

Позовні вимоги мотивовані тим, що між сторонами було укладено два договори на закупівлю природного газу від 24.01.2017, однак Відповідач порушив істотні умови договорів стосовно збільшення вартості природного газу, що призвело до збільшення видатків з бюджету. У результаті цього державі в особі Позивача завдано реальних збитків, що встановлено аудиторським звітом, тому Позивач просив стягнути з Відповідача завдані збитки та нараховані на них 3 % річних, інфляційні втрати коштів і пеню.

Позиція суду

Західне територіальне управління внутрішнього аудиту Міністерства оборони України провело фінансовий аудит та аудит відповідності замовника за період з 01.10.2015 по 31.12.2017. За наслідками проведення аудита було складено аудиторський звіт, у якому зазначено, що за результатами проведення торгів між Позивачем та Відповідачем було укладено договори на постачання газу.

У звіті встановлено, що посадові особи замовника своєчасно не ухвалювали рішення про зменшення ціни за одиницю в березні 2017 року за вказаними вище договорами відповідно до коливання ринкової ціни, що призвело до збільшення видатків з бюджету на

суму 234 167,28 грн.

Зі змісту позовної заяви видно, що заявлені до стягнення збитки, за доводами Позивача, виникли у зв'язку із невнесенням змін до договорів щодо ціни товару у зв'язку зі зменшенням вартості природного газу на ринку, тому замовникові було завдано реальних збитків у сумі 234 264,28 грн. На підтвердження вказаних обставин Позивач надав аудиторський звіт Західного територіального управління внутрішнього аудиту Міністерства оборони України.

Однак, як було встановлено судом першої інстанції, Позивач не надав належних та допустимих доказів наявності всіх складових збитків, як-от протиправна поведінка Відповідача, завдання збитків, та причинно-наслідкового зв'язку між ними.

Посилання Позивача на аудиторський звіт обґрунтовано відхилені судом першої інстанції, оскільки у вказаному звіті встановлено, що саме **посадові особи Позивача своєчасно не ухвалювали рішення про зменшення ціни за одиницю** в березні 2017 року за вказаними вище договорами відповідно до коливання ринкової ціни, що призвело до збільшення видатків з бюджету на суму 234 167,28 грн.

Тобто за наслідками фінансового аудита Позивача не було встановлено обставин неправомірної поведінки Відповідача. Крім того, у вказаному звіті встановлено збільшення видатків з бюджету на суму 234 167,28 грн, а не 234 264,28 грн, як вказує Позивач.

Також необхідно відзначити, що акт, складений за наслідками проведення фінансового аудиту діяльності Позивача, не є підставою для виникнення, зміни чи припинення прав та обов'язків сторін у цивільних правовідносинах, як не є підставою виникнення деліктного зобов'язання у суб'єктів господарювання та не підтверджує порушення учасником цих відносин умов укладеного правочину. Наявність вказаного акта не звільняє сторону договору від процесуального обов'язку доводити свої вимоги іншими належними доказами.

Висновки

Замовник повинен відслідковувати цінові коливання на товар.

Особливу увагу замовник повинен приділяти зменшенню ринкової ціни на товар.

Замовник зобов'язаний ініціювати переговорну роботу з контрагентом щодо зменшення ціни товару (послуги, роботи) в разі зміни ринкової кон'юнктури.

У договорах про закупівлю доцільно передбачати умови щодо права замовника в односторонньому порядку зменшувати ціни.